

Schema contractelor pentru diferența (CfD): o perspectiva juridică asupra riscurilor

Recent, Guvernul României a luat măsuri semnificative pentru a sprijini tranziția energetică prin implementarea unui nou cadru legal destinat tehnologiilor cu emisii reduse de carbon. Schema de sprijin de tip Contracte pentru Diferență („CfD”), anticipată încă din vara anului 2020 și mult așteptată de actorii din sectorul energiei regenerabile, are acum o reglementare în forma finală prin Hotărârea Guvernului nr. 318/2024 privind aprobarea cadrului general pentru implementarea și funcționarea mecanismului de sprijin prin contracte pentru diferență pentru tehnologiile cu emisii reduse de carbon („HG nr. 318/2024”).

1. Funcționarea și structura schemei CfD

Tehnologiile eligibile pentru schema CfD sunt cele care utilizează (i) resurse eoliene onshore; (ii) resurse eoliene offshore; (iii) resurse solare fotovoltaice; (iv) resurse hidro; (v) resurse nucleare; (vi) hidrogen; (vii) stocarea energiei.

Schema CfD prevede două mecanisme de sprijin, primul fiind reprezentat de **licitații CfD**, iar cel de-al doilea sub forma de **ajutor de stat ad-hoc**, pentru tehnologiile eligibile de producere care nu pot face obiectul unei licitații CfD.

În cadrul schemei CfD, beneficiarii (i) vor fi eligibili să primească plăți de la Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. („**Contrapartea CfD**”) în principal în cazul în care prețul de referință al pieței este mai mic decât prețul de exercitare, iar, în schimb, (ii) vor avea obligația de a efectua plăți către Contrapartea CfD în cazul în care prețul de referință al pieței depășește prețul de exercitare. Prețul de referință este stabilit potrivit unei formule prin raportare la prețurile de pe piețele angro de energie electrică, iar prețul de exercitare este determinat prin licitație CfD, iar în cazul unui ajutor de stat CfD ad-hoc, prin negociere.

În ceea ce privește licitațiile, Ministerul Energiei a anunțat organizarea primei runde de licitații în perioada **aprilie – august 2024**, vizând capacități totale de **2GW**, împărțite în mod egal între energia eoliană onshore și cea solar fotovoltaică.

Schema CfD are potențialul de a asigura venituri predictibile pe termen lung pentru producători și de a stimula investițiile suplimentare în sector. În ciuda avantajelor incontestabile pe care schema CfD le aduce în sectorul energiei regenerabile, cadrul legislativ recent publicat conține anumite prevederi susceptibile de a descuraja producătorii să acceseze ajutoarele de stat disponibile.

2. Riscuri ce deriva din finanțarea schemei CfD

Ministrul Energiei anunță în urma cu o luna securizarea investiției din partea Fondului de Modernizare în valoare de **3 miliarde de euro** pentru susținerea licitațiilor inițiale ale schemei CfD, anticipând mai multa certitudine cu privire la finanțarea schemei, ce va avea o durată preconizată de 15 ani.

Totuși, în situația în care fondurile disponibile în fondul de lichiditate CfD devin insuficiente, contractul standard ce urmează a fi încheiat de beneficiari prezintă limitări semnificative ale răspunderii Contrapărții CfD. Concret, Contrapartea CfD va putea suspenda efectuarea plăților către beneficiarii schemei dacă fondurile transferate de către Minister din fondul de lichiditate devin insuficiente, până când această situație va fi remediată. O astfel de limitare de răspundere se traduce prin asumarea riscului privind lipsa lichidităților de către beneficiari și, implicit, de creditorii acestora.

Alternativa la dispoziția autorităților, prevăzută de HG nr. 318/2024, este de a stabili un mecanism de finanțare care va transfera costurile schemei către consumatori prin instituirea unei contribuții. Acest tip de mecanism nu este însă reglementat, generând astfel incertitudine în rândul participanților la piață, dar mai ales la nivelul consumatorilor industriali, care pot doar specula un mecanism similar cu cel adoptat în cadrul certificatelor verzi.

3. Posibilitatea încetării anticipate a contractului

Un grad mare de incertitudine este dat de posibilitatea Contrapărții CfD de a denunța unilateral contractul CfD, la instrucțiunile Ministerului Energiei. Mecanismul de compensare în această situație este transferarea către beneficiar a unei sume de încetare de către Contrapartea CfD.

Chiar dacă această compensație este calculată pe baza unei formule standard, valoarea sa va depinde de momentul în care Ministerul alege să determine încetarea contractului, iar suma se va putea dovedi insuficientă pentru a acoperi investiția preconizată de beneficiar.

4. Riscuri în caz de volatilitate semnificativă a prețurilor

HG nr. 318/2024 prevede posibilitatea ANRE de a ajusta prețul de referință din proprie inițiativă, ori de câte ori consideră că prețul de referință nu mai reflectă prețurile pieței. Astfel, discreția ANRE în ceea ce privește revizuirea prețurilor are ca scop limitarea costurilor excesive pentru Contrapartea CfD, dar ca efect va limita posibilitatea beneficiarilor de a se bucura de avantajele unor prețuri favorabile pe piață.

Complementar, însă, este reglementată posibilitatea ajustării prețului de referință la solicitarea beneficiarilor pentru a evita subcompensarea. Astfel, atunci când peste 50% dintre producătorii care au încheiat contracte pentru diferență notifică ANRE că prețul de referință nu mai reflectă prețurile pieței, autoritatea va proceda la revizuirea acestuia. În astfel de cazuri, ANRE revizuește prețul de referință folosind aceeași metodologie utilizată pentru calculul sau inițial.

Un alt factor care ar putea conduce la o diminuare a încrederii în mecanismul de stabilire a prețurilor este incertitudinea privind indexarea prețului de exercitare. Concret, contractului cadru prevede un mecanism în care, o dată la 3 ani, prețul de exercitare este indexat la indicele prețurilor de consum (IPC) doar dacă IPC depășește cu 10% valoarea IPC de referință. Limitarea indexării bazate pe un prag de creștere a IPC de 10% înseamnă că CfD s-ar putea să nu compenseze adecvat pentru inflația moderată, dar constantă. Dacă inflația este constantă, dar nu atinge punctul de declanșare de 10% la momentul potrivit, producătorul va suporta costul inflației fără ajustare în prețul de exercitare. Acest lucru ar putea eroda venitul real din CfD, ceea ce îl poate face mai puțin atractiv din punct de vedere financiar.

5. Limitarea posibilității de a vinde energie în afara piețelor organizate

Pentru funcționarea schemei, beneficiarii nu vor putea încheia contracte bilaterale de vânzare a energiei în afara piețelor organizate (cunoscute în industrie sub denumirea de PPA-uri). Astfel, beneficiarii vor putea tranzacționa energie numai pe piețe organizate, cu excepția cantităților de energie electrică utilizate pentru consumul propriu, orice încălcare a acestei obligații atragând încetarea contractului CfD și rambursarea plăților pentru diferența efectuată în considerarea cantităților vândute astfel.

Totuși, printr-un mecanism auxiliar, beneficiarii sunt stimulați să încheie contracte bilaterale pe piețele centralizate. Astfel, HG nr. 318/2024 reglementează posibilitatea de a reține o parte din profitul excedentar obținut din contractele bilaterale încheiate pe piețele organizate, posibilitate care nu există în cazul tranzacționării pe piețele spot.

6. Scurta concluzie

Implementarea schemei CfD în România confirmă angajamentul Guvernului pentru reducerea emisiilor de carbon. Totuși, soluțiile oferite s-ar putea să fie mai puțin atractive pentru investitori decât par la prima vedere. Succesul acestei scheme depinde însă în mare măsură de cum vor alege autoritățile să se prevaleze drepturile pe care și le-au rezervat în contractul standard pregătit pentru implementarea acesteia.